

INGEZONDEN.

De redactie behoudt zich voor ter bevordering van spoedige plaatsing der stukken zoo noodig eenige bekorting aan te brengen.

MAAGKANKER EN ALCOHOL.

Volgens collega F. A. SCHALY¹⁾ is het niet bewezen, dat het alcoholgebruik, beter gezegd het gebruik van alcoholische dranken, welke toch nog andere prikkelende stoffen dan C_2H_5O bevatten, in oorzakelijk verband staat met maagkanker, ja, hij schijnt zelfs geneigd te zijn, althans voorloopig dit te ontkennen. En hij steunt deze meening op de statistische gegevens van Engeland, Nederland en Tsjechoslowakije betreffende het alcoholgebruik en de sterfte aan maagkanker, als hij ten minste, wat het laatste land betreft, onder kanker, maagkanker bedoelt. Het komt mij voor, dat de basis van SCHALY's oordeel niet juist is. Vooreerst hierom, omdat, indien er oorzakelijk verband bestaat tusschen het gebruik van alcoholische dranken en het ontstaan van maagkanker, dan kan dit toch alleen gezocht worden in het *gevegeld* drinken van groote tot matige hoeveelheden dier genotmiddelen gedurende vele jaren, door den chronischen prikkel op het maagslijmvlies daardoor uitgeoefend.

Bovendien is hierbij rekening te houden met de meerdere of mindere voorbeschiktheid voor kanker. En nu zal toch wel ieder moeten toegeven, dat de vermindering van het gebruik van alcoholische dranken in Nederland voornamelijk is toe te schrijven aan een belangrijke daling daarvan bij het *jongere* geslacht. De ouderen, die steeds gewend waren aan hun meer of minder groote dagelijksche drankportie zullen hiermede wel grootendeels op dezelfde wijze zijn voortgegaan. En daar de levensduur in de laatste tientallen jaren voortdurend en belangrijk toeneemt, zouden meer van de laatste dan vroeger het slachtoffer dier ziekte kunnen worden.

Maar de grondslag van SCHALY's oordeel is bovendien niet juist, omdat die berust op de statistiek van de *officieel* vastgestelde hoeveelheden der verbruikte alcoholische dranken. Maar nu is in de laatste jaren de accijns op het gedistilleerd in Nederland zoodanig verhoogd, dat het smokkelen van alcoholische dranken evenals het clandestien bereiden hiervan (men denke slechts aan het groote aantal ontdekte geheime distilleerderijen en branderijen) zeer winstgevend geworden is. Het zou dus best kunnen zijn, dat het totaal der som van de officieel bekende hoeveelheden alcoholische dranken en die der clandestien verbruikte *niet* gedaald, maar misschien zelfs gestegen is.

Heelsum, 3 Juli 1937.

A. CIJFER.

VERSCHILLEN IN GENEZING VAN PRIMORDIAAL BEEN EN DEKBEEN.

Naar aanleiding van het stuk van collega ROEGHOLT in het *Ned. Tijdschr. v. Geneesk.* no. 25, 1937 wil ik opmerken, dat inderdaad in de rijke literatuur omtrent de beengenezing geen overeenstemming bestaat over de oorzaken van de verschillende reactie der pijpbeenderen en der korte, platte beenderen op beschadigingen van welken aard ook. De meeste leerboeken over pathologische anatomie (zoals dat van KAUFMANN) volstaan met de vermelding van dit verschil, hetgeen de proeven op dieren van collega ROEGHOLT zoo duidelijk demonstreeren. In Weenen leerden wij, dat verschillen in de specifieke reacties van gelijksoortige weefsels door aanpassing aan de verschillende functioneele „Beanspruchung”, door verschillende vascularisatie en door plaatselijke invloeden van de omgeving uit veroorzaakt worden. Niemand zou de dura mater — het interne periost van den schedel — voor identiek verklaren met het periost van een pijpbeen. De afwijkende reactie van dit specifiek gedifferentieerde weefsel is dus alleszins verklaarbaar. Aan den anderen kant weten wij, dat bij voorbeeld de huid aan verschillende plaatsen van het lichaam verschillend reageert ten opzichte van verwondingen en infecties. Collega ROEG-

1) Zie zijn artikel Maagkanker, alcohol en tabak, dit *Tijdschrift* van 12 Juni 1937.

HOLT zoekt de verklaring van de verschillen in de genezing der beenderen in de histogenesis. Moeten wij dan de oorzaak van de verschillen in de genezing van een huidwond aan het perineum en aan den voorkant van het onderbeen ook in de histogenesis zoeken in plaats van in plaatselijke factoren (plaatselijke immuniteit, bloedvoorziening, functioneele aanpassing)? Zeker, de feiten staan buiten twijfel: elke röntgenoloog, elke ongevallenarts weet, hoe lang bij voorbeeld een fissura baseos cranii open zichtbaar blijft — in tegenstelling met een fissuur elders. Maar hebben wij eenig recht om dit feit in verband te brengen met den desmogenen oorsprong van het schedelskelet? Men zou daarover kunnen redetwisten, wanneer niet een deel van het skelet, dat bijzonder groote neiging heeft een overdadigen callus te vormen, de *diaphyse van de claviculae* eveneens desmogeogen „dekbeen” en niet primordiaal been ware.

Daarmede vervalt de geheele hypothese! Wij behoeven niet eens de vaak wonderbaarlijke regeneratiekracht van het periost van de mandibula en het bijzonder goedaardige beloop van de infectie in dit „dekbeen” naar voren te brengen. Immers pathologisch-anatomisch is elke handwortelfistel het gevolg van een infectie van het beenweefsel; van een osteomyelitis van de onderkaak, die volgens collega ROEGHOLT zooveel ernstiger verloopt dan de osteomyelitis van een primordiaal been.

Er is primordiaal been, dat slecht geneest en geen callus vormt (handwortelbeentjes) en er is dekbeen, dat bijzonder goed callus vormt (clavicula) en bijzonder veel verweerkracht tegen infecties bezit (mandibula). De vorming van den callus is überhaupt geen functie van het beenweefsel, doch een functie van de *vaten*, evenals het pathologisch-anatomische complex van de ontsteking en de vorming van granulatiweefsel door organisatie van bloedextravasaten.

H. FERIZ.

BERICHTEN.

BUITENLAND.

GLASGOW. — Een goede inval in slapeloze nachten. Ter gelegenheid van SAUERBRUCH'S voordracht te Glasgow over willekeurig beweegbare, kunstmatige ledematen, herinnert *The Lancet* van 19 Juni aan een verhaal in de mémoires van baron LARREY, den grooten legerarts van NAPOLEON. Na op een dag 200 amputaties te hebben verricht 1), kon hij 's nachts van vermoeienis niet slapen en lag toen te denken aan de mogelijkheid om van de spieren van de amputatiestomp een nuttig gebruik te maken. Pas 90 jaren later verrichtte de physioloog VANGHETTI de eerste proefnemingen in deze richting. Practische toepassing van het denkbeeld werd in 1918 door v. PUTTI in de Royal Society of Medicine medegedeeld, en in 1923 verscheen SAUERBRUCH'S verhandeling: *Die willkürlich bewegbare künstliche Hand*.

ALBANIË. — Vijfjarenplan voor de gezondheid. De koning van Albanië heeft een vijfjarenplan doen opmaken om uitgebreide hervormingen op het gebied der volksgezondheid in te voeren, en aan de ministers van onderwijs en van financiën, alsmede aan den directeur-generaal van den gezondheidsdienst en twee buitenlandsche hoogleeraren opdracht gegeven, het werk voor te bereiden. (*Policlinico*, 21 Juni.)

BRESCIA. — Bijeenkomst voor criopathologie. Te Brescia heeft een bijeenkomst plaats gehad van het „Centro di criopathologia”, hetwelk zich bezig houdt met de aandoeningen, die door lage temperatuur ontstaan en met de behandeling daarvan. De koninklijke geneeskundige kliniek te Genua en de genees- en heilkundige vereeniging te Brescia hebben de bijeenkomst voorbereid. De directeur der

1) Het aantal minuten van een werkdag in aanmerking nemend, moet men wel denken, dat het getal 200 berust op een drukfout in *The Lancet* of de Mémoires, of op een geheugenstoornis door de slapeloosheid van LARREY.